

Riktlinjer för stöd till anhöriga

Antaget av Socialnämnden i Upplands-Bro kommun 2019-09-26
diarienummer SN 19/0163

Linda.Tuukkanen@upplands-bro.se

Innehåll

1	Riktlinjer för stöd till anhöriga	3
1.1	Inledning	3
1.2	De som omfattas av stöd till anhöriga.....	3
1.3	Syftet med stöd till anhöriga	3
1.4	Anhörigperspektiv.....	4
1.5	Kommunens arbete med anhöriga.....	4
1.6	Information till anhöriga	5
1.7	Samverkan med anhöriga.....	5
1.8	Beslut om insatser för anhöriga	5
1.9	Må-bra check	7

1 Riktlinjer för stöd till anhöriga

1.1 Inledning

Stöd till anhöriga – en vägledning till kommunerna för tillämpningen av 5 kap. 10 § socialtjänstlagen

”Den 1 juli 2009 infördes en bestämmelse i 5 kap.10 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, som anger att ”socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder”

1.2 De som omfattas av stöd till anhöriga

Stöd till anhöriga – en vägledning till kommunerna för tillämpningen av 5 kap. 10 § socialtjänstlagen

”Dessa personer omfattas av bestämmelsen

- *Anhöriga till personer med fysisk funktionsnedsättning*
- *Anhöriga till personer med psykisk funktionsnedsättning*
- *Anhöriga till personer med utvecklingsstörning eller annan intellektuell funktionsnedsättning*
- *Anhöriga till personer med långvarig psykisk sjukdom*
- *Anhöriga till personer med långvarig eller kronisk fysisk sjukdom*
- *Anhöriga till personer med missbruks- och beroendeproblematik*
- *Föräldrar till barn under 18 år med någon av ovanstående sjukdom eller funktionsnedsättning*
- *Föräldrar till vuxna barn med någon av ovanstående sjukdom eller funktionsnedsättning*
- *Vuxna barn till person med någon av ovanstående sjukdom eller funktionsnedsättning*

Enligt propositionen avses med närstående den person som tar emot omsorg, vård och stöd. Den som ger hjälpen benämns anhörig eller annan person. Annan person i det här sammanhanget är någon utanför familjekretsen, t.ex. en vän eller granne.”

Den anhörige ska vara folkbokförd i Upplands-Bro kommun.

1.3 Syftet med stöd till anhöriga

Stöd till anhöriga – en vägledning till kommunerna för tillämpningen av 5 kap. 10 § socialtjänstlagen

”Syftet med stödet till anhöriga är framför allt att minska deras fysiska och psykiska belastning. Den anhöriga kan genom stödet få en förbättrad livssituation samtidigt som risken att drabbas av ohälsa minskar. Kommunen bör ha ett brett utbud av stöd för att kunna tillgodose grupper och individers olika behov.

Det är viktigt att vidga perspektivet och involvera anhöriga. All personal i socialtjänstens verksamheter som möter anhöriga ska uppmärksamma dem, bemöta dem på ett bra och respektfullt sätt och bör samarbeta med dem.”

1.4 Anhörigperspektiv

Stöd till anhöriga – en vägledning till kommunerna för tillämpningen av 5 kap. 10 § socialtjänstlagen

”Med anhörigperspektiv avses enligt regeringens proposition 2008/09:82 att socialtjänsten ska:

- *samverka med anhöriga*
- *erbjuda anhöriga att delta i biståndsutredningen*
- *ta hänsyn till anhörigas synpunkter vid biståndsbedömning och utförande*
- *utreda anhörigas behov och informera om kommunens stöd*
- *hålla regelbunden kontakt och följa upp stödinsatserna*
- *se till att sjukvården och socialtjänsten samverkar”*

Vid utredning ska anhöriga uppmärksammas. Det är viktigt att utreda vilket nätverk den sökande har, vilka viktiga personer finns runt den sökande och på vilket sätt kan de hjälpa den sökande. Om socialtjänsten ska ha kontakt med en anhörig krävs samtycke från den enskilde.

1.5 Kommunens arbete med anhöriga

Upplands Bro kommun har en anhörigkonsulentstjänst och som är till för alla målgrupper av anhöriga över 18 år. Om det finns minderåriga barn som berörs direkt eller indirekt av det stöd som ges till anhöriga är det viktigt att uppmärksamma deras situation. Barnets bästa ska särskilt beaktas när beslut rör barn och det är viktigt att alltid överväga konsekvenserna för barn innan beslut fattas.

Anhörigkonsulenten ordnar träffar, föreläsningar och ger enskild rådgivning.

Kommunen har ett utvecklat arbete för anhöriga till personer med demenssjukdom, både direkt och indirekt anhörigstöd. Det finns olika stödgrupper som riktar sig till endast de anhöriga eller personer med demenssjukdom men även stödgrupper där alla som berörs av demens kan delta tillsammans. Kommunen erbjuder stödgrupper som till exempel Demenscafé, Stödgrupp för personer som nyligen fått demensdiagnos och Samtalsgrupp för anhöriga till personer med demenssjukdom. För att delta i stödgrupperna behövs inget biståndsbeslut.

1.6 Information till anhöriga

Stöd till anhöriga – en vägledning till kommunerna för tillämpningen av 5 kap. 10 § socialtjänstlagen

”En viktig uppgift är att se till att de som hjälper, stödjer eller vårdar en närstående får information om rätten att få stöd för egen del. Information kan vara skriftlig via broschyrer, massmedia och internet. Den kan ges i samband med personliga möten eller vid exempelvis konferenser.

Det finns anhöriga som gör omfattande insatser för någon annan utan att den personen har några insatser från socialtjänsten. Det är därför viktigt att socialtjänsten går ut brett med tydlig information om möjligheten för anhöriga att få stöd för egen del.”

Information om anhörigstöd finns på kommunens hemsida.

Anhörigkonsumenten lägger löpande in information på hemsidan och annonserar i lokala tidningar. Information om anhörigstöd ska ske i alla socialkontorets verksamheter.

1.7 Samverkan med anhöriga

Stöd till anhöriga – en vägledning till kommunerna för tillämpningen av 5 kap. 10 § socialtjänstlagen

”Det är viktigt att socialtjänsten samverkar med anhöriga om hur stödet till den närstående ges under förutsättning att den närstående samtycker till detta. De allra flesta anhöriga vill vara delaktiga. Brukarinflytande förskjuter maktbalansen mellan de som beslutar om och utför insatser och de personer som får insatsen. Att medverka och att ha möjlighet att påverka är att få makt och ökar självförtroendet. Förutsatt att den närstående själv vill bör därför anhöriga bli involverade och i många fall kunna ses som en samarbetspartner.”

Det ska vara möjligt att ha ett samtycke som den det berör skriver under där det framgår vilka han/hon ger samtycke och om vilken han/hon har samtyckt om att socialkontoret kan samarbeta om.

1.8 Beslut om insatser för anhöriga

Stöd till anhöriga – en vägledning till kommunerna för tillämpningen av 5 kap. 10 § socialtjänstlagen

”Insatser som kommuner ger till anhöriga enligt 5 kap. 10 § SoL är olika former av service. I propositionen betonas att stödet till anhöriga ska vara individuellt anpassat. Insatser som inte är generellt inriktade utan är individuellt utformade ska ges som bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. När det gäller att formellt ansöka om stöd innebär lagändringen ingen skillnad mot tidigare sett ur den enskildes perspektiv. Det är endast 4 kap. 1 § SoL som grundar rätt

för enskilda personer att få bistånd. Det finns emellertid inga begränsningar avseende vilken form av stöd som den anhöriga kan ansöka om. Anhöriga kan alltid ansöka om insatser enligt 4 kap 1 § SoL för sin livsföring i övrigt.

I Socialstyrelsens vägledning för behovsriktat och systematiskt arbetssätt med dokumentation av äldres behov, lyfts stöd till anhöriga fram som ett särskilt livsområde att uppmärksamma. Vägledningen pekar på att handläggaren ska inleda en egen utredning av den anhöriges situation, när det framkommer att den anhörige har behov av stöd för egen del och önskar det.”

Det som en anhörig kan få är stöd för sin egen del som anhörig. Det kan vara samtal för att kunna sätta gränser mot en anhörig missbrukare, rådgivande samtal om var den anhörige kan vända sig i olika frågor mm.

Kontakt med öppenvårdsverksamhet i kommunen kan ske vid maximalt fem tillfällen utan beslut om bistånd. Om det behövs mer än fem tillfällen ska biståndsbedömning göras genom en ansökan hos myndighetsenheterna.

Anhöriga har rätt att ansöka om stöd utifrån det egna behovet. En ansökan om bistånd görs då enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen. Utredning sker i vanlig ordning och bedömning görs om det finns ett behov av stöd och i sådant fall vilket stöd som kan tillgodose behoven.

Det är viktigt att handläggaren vid ansökan från en anhörig utreder om det är socialtjänstens ansvar eller om ansvaret ligger på annan huvudman. Region Stockholm har ansvar för information om sjukdomar och dess påverkan på den sjuke. Regionen har ansvar för behandling av personer i öppenvård. Vårdcentralerna har kurator och psykolog för samtalsbehandling. Det kan vara vad en anhörig är i behov av för att för egen del få möjlighet att tala om sin situation som anhörig.

Beslut till anhöriga ska aktualiseras som en ansökan från anhörig och utredning ska inledas på den anhörige. Beslut ska fattas, arbetsplan ska göras och insatsen ska följas upp. Detta ska göras på samma sätt som allt annat bistånd.

Utredningen ska innehålla vilken relation den anhörige har till den närstående, hur den anhörige har försökt att tillgodose sitt behov och vad som är den anhöriges behov.

De som arbetar med anhörigstöd är medarbetare från utföraravdelningen som arbetar med anhörigstöd på del av sin tid. När ett ärende kommer från individ- och familjeomsorgen ges anhörigstödet av medarbetare på Solängen eller Härnevi. När ärendet kommer från biståndsenheten ges anhörigstöd av anhörigkonsulenten.

För att veta vilka behov den anhörige har av stöd sker resonemang med anhörigkonsulenten eller annan tjänsteman inom kommunen. Biståndet ska vara individuellt, flexibelt och kvalitativt.

Samverkan sker inom socialkontoret i Upplands-Bro kommun både mellan Härnevi och anhörigkonsulenten och mellan myndighetsenheterna.

1.9 Må-bra check

Upplands Bro kommun har en må-bra check som gör att den anhörige kan ansöka för att kunna göra något för egen del. Mer information finns på Upplands-Bro kommuns hemsida.